

DIANA GABALDON

TERUGKEER NAAR
INVERNESS

1 Het afroepen van de namen

Roger Wakefield stond midden in de kamer en voelde zich ingesloten. Het gevoel leek hem uitermate gerechtvaardigd, want hij was ook ingesloten: door tafels vol snuisterijen en souvenirs, door zware, Victoriaans ogende meubels, op overdadige wijze voorzien van antimakassars en pluche, door kleine gevlochten kleedjes op de gewreven houten vloer, die slinks hun kans lagen af te wachten om weg te glijden onder een niets vermoedende voet. Ingesloten door twaalf kamers vol meubels en kleding en papieren. En de boeken – lieve God, de boeken!

Drie van de wanden van de studeerkamer waarin hij stond waren bedekt met boekenplanken, die stuk voor stuk zo vol stonden dat ze bijna onder hun last bezweken. Detectiveromans in pocketformaat lagen in kleurige, slordige stapels voor in kalfsleer gebonden dikke boeken, die weer broederlijk zij aan zij stonden met uitgaven van de boekenclub, oude boeken die waren meegenomen uit al lang niet meer bestaande bibliotheken, en duizenden en nog eens duizenden folders, brochures en met de hand gebonden manuscripten.

In de rest van het huis heerste een soortgelijke situatie. Elk horizontaal oppervlak lag bezaaid met boeken en paperassen en alle kasten barstten bijkans uit hun voegen. Zijn overleden pleegvader had een lang, vol leven geleid, meer dan tien jaar langer dan de zeventig waarop hij volgens de Bijbel recht had gehad. En in die meer dan tachtig jaar had dominee Reginald Wakefield nooit iets weggegooid.

Roger onderdrukte de aandrang om de voordeur uit te rennen, in zijn Morris Minor te springen, terug te rijden naar Oxford en de hele pastorie en zijn inhoud over te leveren aan de genade van de weergoden en vanden. Kalm blijven, zei hij tot zichzelf terwijl hij diep inademde. Je kunt dit best. De boeken zijn het gemakkelijkst; gewoon een kwestie van uitzoeken en iemand bellen om ze weg te komen halen. Goed, ze zullen een vrachtwagen nodig hebben met de afmetingen van een treinwagon, maar het is niet onmogelijk. Kleding – geen probleem. Die kan het Leger des Heils krijgen. Wat ze daar moesten beginnen met een hele stapel zwarte, kamgaren kostuums uit pakweg 1948 wist hij ook niet, maar misschien waren de armen niet zo kieskeurig.

Hij begon wat gemakkelijker te ademen. Hij had een maand vrijaf genomen van de geschiedenisfaculteit van Oxford om de zaken van de dominee af te wikkelen. Misschien was dat toch wel genoeg. In zijn meer wanhopige momenten had het hem geleken alsof het karwei hem jaren zou gaan kosten.

Hij liep naar een van de tafels en pakte een klein, porseleinen schaalje op. Het lag vol kleine metalen rechthoekjes; loden 'gaberlunzies', penningen die in

de achttiende eeuw door gemeentes werden verstrekt aan zwervers, als een soort vergunning om te mogen bedelen. Bij de lamp stond een verzameling stenen kruiken, met daarnaast een snuifdoos van hoorn-met-zilver. Aan een museum schenken? dacht hij weifelend. Het huis stond vol voorwerpen uit de Jacobitische periode; de dominee was een amateurschiedkundige geweest met een speciale voorliefde voor de achttiende eeuw.

Onwillekeurig stak hij zijn hand uit naar de snuifdoos en streek even over de bovenkant en de zwarte lijnen van de inscripties – de namen en data van de Diakenen en Schatmeesters van de Incorporatie van Kleermakers van de Canonsgate, uit Edinburgh, 1726. Misschien kon hij een aantal van de mooiste stukken zelf houden... Toen deed hij een stap naar achteren en schudde gedickeerd zijn hoofd. ‘Niks daarvan, jongen,’ zei hij hardop, ‘dan is het eind zoek.’ Als hij er eenmaal aan begon om dingen te bewaren, woonde hij straks zelf nog in dit monster van een huis, omringd door de rotzooi van generaties. ‘Je begint nu al in jezelf te praten,’ mompelde hij.

De gedachte aan de rotzooi van generaties deed hem aan de garage denken, en meteen zonk de moed hem weer in de schoenen. De dominee, die eigenlijk Rogers oudoom was, had de jongen op vijfjarige leeftijd geadopteerd nadat zijn beide ouders in de Tweede Wereldoorlog waren omgekomen; zijn moeder bij de Duitse bomaanvallen op Londen, zijn vader boven het donkere water van het Kanaal. Met zijn gebruikelijke bewaardrang, had de dominee alles wat van Rogers ouders was geweest bewaard en, verpakt in kisten en dozen, achterin de garage opgeslagen. Roger wist zeker dat geen van die kisten de afgelopen twintig jaar nog open was geweest.

Roger kreunde bij de gedachte de bezittingen van zijn ouders te moeten uitzoeken. ‘O, God,’ zei hij hardop. ‘Dàt niet!’

De uitroep was niet zozeer als gebed bedoeld geweest, maar toen de deurbel ging leek het net of hij antwoord kreeg, zodat Roger van schrik op zijn tong beet.

Bij vochtig weer had de voordeur de neiging om te klemmen, hetgeen betekende dat hij bijna altijd klemde. Met een snerpnd geknars trok Roger de deur open en zag een vrouw op de stoep staan.

‘Wat kan ik voor u doen?’

Zij was van gemiddelde lengte en erg mooi. Hij kreeg een globale indruk van een tenger figuur en wit linnen, met daarboven een dikke bos donkere krullen, in een soort ongedwongen wrong. En te midden van dit alles een paar buitengewoon lichte ogen, precies de kleur van goede sherry.

De ogen gleden van zijn maat drieënveertig gymshoenen naar het gezicht zo’n dertig centimeter boven haar. Het zijdelingse glimlachje werd breder. ‘Ik heb er een hekel aan om meteen in cliché’s te vervallen,’ zei ze, ‘maar wat ben jij gegroeid, kleine Roger!’

Roger voelde het bloed naar zijn wangen stijgen. De vrouw lachte en stak

haar hand uit. 'Je bènt Roger toch wel? Mijn naam is Claire Randall; ik was een goede vriendin van de dominee. Maar ik heb jou niet meer gezien sinds je een jaar of vijf was.'

'Eh, u zei dat u een vriendin van mijn vader wàs. Dan weet u dus al...'

De glimlach verdween en maakte plaats voor een verdrietige blik.

'Ja, ik vond het zo erg toen ik het hoorde. Zijn hart, hè?'

'Eh, ja. Heel plotseling. Ik ben net aangekomen vanuit Oxford om... om alles te regelen.' Hij maakte een vaag handgebaar, dat zowel de dood van de dominee, het huis achter hem en alles wat zich daarin bevond omvatte.

'Als ik me de bibliotheek van je vader goed herinner, lijkt het me niet onmogelijk dat je daar tot volgend jaar kerst zoet mee bent,' merkte Claire op.

'In dat geval is het misschien beter als we je niet komen storen,' zei een zachte stem met een Amerikaans accent.

'O, dat vergat ik helemaal,' zei Claire, zich half omdraaiend naar het meisje dat in een hoekje van het portiek stond. 'Roger Wakefield – mijn dochter, Brianna.'

Brianna Randall kwam met een verlegen glimlachje naar voren. Roger bleef haar een ogenblik aanstaren, maar dacht toen aan zijn goede manieren. Hij deed een stap naar achteren en zwaaide de deur wijd open, zich intussen afvragend wanneer hij voor het laatst een schoon overhemd had aangetrokken.

'Dat geeft toch helemaal niets!' zei hij hartelijk. 'Ik was juist aan een kleine pauze toe. Kom toch binnen!'

Hij liet de vrouwen voorgaan door het kleine halletje, naar de studeerkamer van de dominee en zag intussen dat de dochter niet alleen redelijk aantrekkelijk was, maar ook een van de langste meisjes die hij ooit van dichtbij had gezien. Ze haalde met gemak de één meter tachtig, dacht hij. Onwillekeurig rechtte hij zijn rug en richtte zich op tot zijn volle één meter vijfentachtig. Toen hij achter de vrouwen aan de kamer binnenging, wist hij door snel te bukken nog net te voorkomen dat hij zijn hoofd tegen de bovenkant van de deurstijl zou stoten.

'Ik had al eerder willen komen,' zei Claire terwijl zij wat dieper in de enorme leunstoel ging zitten. De vierde wand van de studeerkamer had hoge ramen en het zonlicht weerkaatste in de parelmoeren speld in haar lichtbruine haar. Haar krullen deden hun best om aan de wrong te ontsnappen en terwijl zij praatte stopte ze er afwezig eentje achter haar oor.

'Eigenlijk had ik vorig jaar willen komen, maar toen deed zich opeens een spoedgeval voor in het ziekenhuis in Boston – ik ben arts,' legde ze uit, met een klein glimlachje om haar mond toen zij de blik van verbazing op Rogers gezicht zag verschijnen. 'Maar ik vind het heel jammer dat het niet is gelukt; ik had je vader zo graag nog eens gezien.'

Roger vroeg zich af waarom ze eigenlijk gekomen waren, terwijl ze toch wisten dat de dominee dood was, maar het leek onbeleefd het te vragen. In

plaats daarvan vroeg hij: ‘En bent u hier nu wat mooie plekjes aan het bekijken?’

‘Ja, we zijn vanuit Londen hier naartoe komen rijden,’ antwoordde Claire. Zij keek glimlachend naar haar dochter. ‘Ik wilde Bree het land laten zien. Als je haar hoort praten zou je het niet zeggen, maar ze is net zo Engels als ik, ook al heeft ze hier nooit gewoond.’

‘Werkelijk?’ Roger keek naar Brianna. Ze zag er niet echt Engels uit, dacht hij. Nog afgezien van haar lengte, had ze dik, rood haar, dat los over haar schouders viel, en een sterk, hoekig gezicht, met een lange, rechte neus – misschien ietsje tè lang.

‘Ik ben in Amerika geboren,’ vertelde Brianna, ‘maar zowel moeder als papa zijn – waren – Engels.’

‘Waren?’

‘Mijn man is twee jaar terug overleden,’ zei Claire. ‘Volgens mij heb je hem gekend – Frank Randall.’

‘*Frank* Randall! Natuurlijk!’ Roger sloeg zich tegen zijn voorhoofd, en voelde zijn wangen gloeien onder Brianna’s gegrinnik. ‘U zult me wel een volslagen idioot vinden, maar ik heb nu pas door wie u bent!’

De naam verklaarde veel; Frank Randall was een vooraanstaand historicus geweest en een goede vriend van de dominee; zij hadden jarenlang stukjes Jacobitische geschiedenis uitgewisseld, hoewel het minstens tien jaar geleden was dat Frank Randall voor het laatst een bezoek had gebracht aan de pastorie.

‘Dan gaan jullie natuurlijk ook alle historische plaatsen in de omgeving van Inverness bezoeken?’ vroeg Roger. ‘Zijn jullie al naar Culloden geweest?’

‘Nog niet,’ antwoordde Brianna. ‘Daar willen we later deze week naartoe.’ Haar glimlach was beleefd, maar daar was alles mee gezegd.

‘Vanmiddag staat er een uitstapje naar Loch Ness op ons programma,’ zei Claire. ‘Misschien rijden we morgen naar Fort William en anders kijken we nog wat rond in Inverness; wat is die stad groot geworden sinds de laatste keer dat ik hier was.’

‘Wanneer was dat?’ Roger vroeg zich af of hij nu moest aanbieden hun een rondleiding te geven. Eigenlijk had hij er geen tijd voor, maar de Randalls waren goede vrienden geweest van de dominee. Trouwens, een ritje naar Fort William in gezelschap van twee aantrekkelijke dames trok hem veel meer dan het uitmesten van de garage, het volgende karwei op zijn lijst.

‘O, heel lang geleden, meer dan twintig jaar.’ Er lag een vreemde klank in Claire’s stem. Roger keek haar aan, maar zij glimlachte.

‘Nu ja,’ zei hij, ‘als er soms iets is wat ik voor u kan doen zolang u in de Highlands vertoeft...’

Claire glimlachte nog steeds, maar toch veranderde er iets in haar blik. Je zou bijna denken dat ze op een geschikte aanleiding had zitten wachten. Ze keek eerst naar Brianna en vervolgens naar Roger.

‘Nu je het zegt,’ zei ze, breed glimlachend.

‘O, moeder!’ zei Brianna, overeind schietend in haar stoel. ‘Laten we meneer Wakefield nu niet lastig vallen. Je ziet toch hoe druk hij het heeft!’ Ze gebaarde naar de overvolle studeerkamer, met zijn propvolle dozen en eindeloze stapels boeken.

‘O, maar ik vind het helemaal niet lastig!’ protesteerde Roger. ‘Eh... wat had u precies in gedachten?’

Claire wierp haar dochter een bezwerende blik toe. ‘Ik was echt niet van plan hem een klap op zijn hoofd te geven en hem mee te slepen,’ zei ze vinnig. ‘Maar misschien kent hij wel iemand die ons verder kan helpen. Het gaat om een klein historisch project,’ zei ze tegen Roger. ‘Ik heb iemand nodig die behoorlijk op de hoogte is van de achttiende-eeuwse Jacobieten – Bonnie Prince Charlie en zo.’

Roger boog zich geïnteresseerd naar voren. ‘Jacobieten?’ vroeg hij. ‘Die periode is niet een van mijn specialiteiten, maar ik weet er wel iets van – hoe kan het ook anders, wanneer je zo dicht bij Culloden woont. Daar is namelijk de laatste slag geleverd,’ zei hij tegen Brianna. ‘De plek waar de Bonnie Prince en zijn mannen slaags raakten met de hertog van Cumberland en werden afgeslacht.’

‘Precies,’ zei Claire. ‘En dat heeft te maken met iets waar ik achter wil komen.’ Ze pakte haar handtas en haalde er een opgevouwen stuk papier uit.

Roger vouwde het open en las de inhoud vluchtig door. Het was een lijst met namen – een stuk of dertig, allemaal mannen. Boven aan het vel stond: JACOBITISCHE OPSTAND, 1745 – CULLODEN.

‘O, de opstand van ’45?’ zei Roger. ‘En deze mannen hebben allemaal bij Culloden gevochten?’

‘Inderdaad,’ antwoordde Claire. ‘En wat ik graag zou willen weten is hoeveel van de mannen op deze lijst de strijd hebben overleefd.’

Roger wreef over zijn kin. ‘Dat lijkt een eenvoudige vraag,’ zei hij, ‘maar het antwoord zou wel eens heel moeilijk te vinden kunnen zijn. Op het slagveld van Culloden zijn zoveel Highlanders die voor prins Charles vochten gesneuveld dat ze niet individueel begraven zijn. Ze zijn in massagraven bij elkaar gelegd, met niet meer dan een enkele steen met de naam van hun clan.’

‘Dat weet ik,’ zei Claire. ‘Brianna is er nooit geweest, maar ik wel – heel lang geleden.’ Even meende hij een schaduw over haar gezicht te zien trekken. Geen wonder, dacht hij. Het slagveld van Culloden was een aangrijpende plek; zelf kreeg hij ook tranen in zijn ogen wanneer hij uitkeek over dat uitgestrekte heidellandschap en aan de heldenmoed dacht van al die Schotse Highlanders die onder het gras begraven lagen.

Zij haalde nog enkele getypte vellen papier uit haar tas en gaf ze aan hem. Met een lange, blanke vinger wees ze hem op een van de papieren. Mooie handen, zag Roger; sierlijk gevormd, keurig verzorgd, met aan elke hand één enkele ring. Vooral het zilveren exemplaar aan haar rechterhand was opvallend:

een brede Jacobitische ring met het typische Hooglandse vlechtpatroon, versierd met distelbloemen.

‘Dit zijn de namen van de vrouwen, voor zover ik ze ken. Dat leek me wel nuttig, want als hun mannen bij Culloden zijn gesneuveld, is het goed mogelijk dat deze vrouwen later zijn hertrouwd of geëmigreerd. En die gegevens moeten te vinden zijn in het register van de parochie. Ze zijn allemaal afkomstig uit dezelfde parochie; de kerk stond in Broch Mordha – dat ligt een aardig eindje ten zuiden van hier.’

‘Wat een goed idee,’ zei Roger, enigszins verbaasd. ‘Echt iets voor een historicus om aan zoiets te denken.’

‘Ik ben bepaald geen historicus,’ zei Claire Randall droogjes. ‘Maar wanneer je met een historicus je leven deelt, pik je wel eens een ideeetje op.’

‘Natuurlijk.’ Opeens schoot Roger overeind. ‘Ik ben een slecht gastheer; laat mij eerst wat te drinken inschenken, dan kunt u mij daarna wat meer over dit project vertellen. Misschien kan ik u zelf wel helpen.’

Ondanks de wanorde wist hij precies waar de karaffen stonden en hij schonk zijn gasten een glas whisky in. Voor Brianna had hij er veel spuitwater aan toegevoegd, maar hij zag dat zij van haar drankje nipte alsof het een mierenverdelingsmiddel was, in plaats van de allerbeste Glenfiddich malt. Claire, die om pure whisky had gevraagd, leek er veel meer van te genieten.

Roger ging zitten en pakte de papieren weer op. ‘Vanuit het oogpunt van historisch onderzoek is het een interessant probleem. U zei dat al deze mannen afkomstig waren uit dezelfde parochie? Ik neem aan dat zij tot dezelfde clan of sept behoorden – ik zie hier dat een aantal van hen Fraser heette.’

Claire knikte en vouwde haar handen in haar schoot. ‘Ze kwamen van hetzelfde landgoed; een kleine boerderij, Broch Tuarach genaamd – in de volksmond beter bekend als Lallybroch. Ze maakten deel uit van clan Fraser, hoewel zij nooit formeel trouw hebben gezworen aan lord Lovat als hun chieft. Deze mannen sloten zich al in een vroeg stadium aan bij de Opstand; zij vochten in de slag bij Prestonpans – terwijl Lovats mannen zich pas vlak voor Culloden bij hen aansloten.’

‘Is dat zo? Interessant.’ Onder normale achttiende-eeuwse omstandigheden zouden deze kleine pachtboeren in hun eigen bed gestorven, keurig begraven op het dorpskerkhof en netjes bijgeschreven zijn in het kerkregister. Bonnie Prince Charlie’s poging om in 1745 de troon van Schotland terug te veroveren had de normale gang van zaken echter danig verstoord.

Gedurende de hongersnood na de catastrofe bij Culloden waren veel Highlanders naar de Nieuwe Wereld geëmigreerd; anderen waren vanuit de dalen en de woeste gronden naar de steden getrokken, op zoek naar voedsel en werk. Slechts enkelen waren gebleven, koppig vasthoudend aan hun land en tradities.

‘Volgens mij zit er een fascinerend artikel in,’ dacht Roger hardop. ‘Volg het lot van een aantal individuele personen en zoek uit wat er van hen geworden is.

Minder interessant als ze allemaal bij Culloden gesneuveld zijn, maar er bestaat natuurlijk altijd een kans dat een enkeling het heeft overleefd.' Zelfs al was het niet Claire Randall geweest die hem om hulp had gevraagd, dan nog had hij het project graag aangepakt. 'Ja, ik denk wel dat ik u hierbij kan helpen,' zei hij, en werd beloond met een warme glimlach.

'Echt waar? Dat is geweldig!' zei zij.

'Ik doe het graag,' zei Roger. Hij vouwde het papier op en legde het op tafel. 'Ik ga straks meteen beginnen. Maar vertel eerst eens hoe de autorit vanuit Londen was.'

Het gesprek kreeg een algemene wending toen de Randalls hem begonnen te vertellen over hun transatlantische reis en de rit vanuit Londen. Roger maakte in gedachten al plannen voor het project en had zijn aandacht er niet helemaal bij. Hij voelde zich een beetje schuldig; eigenlijk had hij hier helemaal geen tijd voor. Aan de andere kant was het wel een bijzonder interessante kwestie. En het was niet onmogelijk dat hij het project kon combineren met het noodzakelijke uitzoeken van het materiaal van de dominee. Zo wist hij bijvoorbeeld zeker dat er in de garage achtenveertig dozen stonden met het opschrift JACOBIE TEN, DIVERSEN. Bij de gedachte alleen al begon het hem te duizelen.

Met enige moeite wist hij zijn gedachten weg te rukken van de garage en kwam tot de ontdekking dat het gesprek een abrupte wending had genomen.

'Druïden?' Roger voelde zich licht in zijn hoofd. Hij keek argwanend in zijn glas om te controleren of hij werkelijk spuitwater bij zijn whisky had gedaan.

'Wist je dat niet?' Claire keek een beetje teleurgesteld. 'Je vader – de dominee – wist ervan, hoewel niet officieel. Misschien vond hij het niet de moeite waard het jou te vertellen. Hij moest er een beetje om lachen.'

Roger krabde op zijn hoofd en streek zijn dikke, zwarte haar naar achteren. 'Nee, ik kan het me niet herinneren. Maar u hebt gelijk, misschien vatte hij het niet serieus op.'

'En misschien had hij daar wel gelijk in.' Zij sloeg haar ene been over het andere. 'Toen ik hier voor het laatst met Frank was – God, dat was drieëntwintig jaar geleden! – vertelde de dominee hem over een plaatselijke groep van – moderne druïden denk ik dat je ze moet noemen. Ik heb geen idee hoe authentiek ze waren; waarschijnlijk niet zo heel erg.'

Brianna leunde geïnteresseerd naar voren, het glas whisky vergeten tussen haar handen.

'De dominee kon zich niet officieel met hen inlaten – heidense praktijken en van die dingen meer – maar zijn huishoudster, mevrouw Graham, maakte deel uit van de groep, zodat hij er zo nu en dan toch lucht van kreeg. Op een gegeven moment gaf hij Frank de tip dat er op de ochtend van Beltane, de Meidag, een soort ceremonie zou plaatsvinden.'

Roger knikte en trachtte zich een voorstelling te maken van de oude mevrouw Graham, een buitengewoon degelijke dame, tijdens de uitvoering van

heidense rituelen en het dansen rond oude stenen cirkels. Het enige wat hij zelf van de ceremonies van de druiden wist, was dat er soms levende offers werden verbrand in rieten kooien, hetgeen zo mogelijk nog minder te rijmen viel met het normale gedrag van een Schotse presbyteriaanse dame op leeftijd.

‘Op een heuvel hier niet ver vandaan staat zo’n cirkel van staande stenen. Dus gingen we daar voor zonsopgang naartoe om, nu ja, om hen te bespioneren,’ vervolgde zij, verontschuldigd haar schouders ophalend. ‘Je weet hoe geleerden zijn; volkomen gewetenloos wat betreft hun eigen vakgebied, laat staan dat er sprake is van enige sociale fijngevoeligheid.’

Er verscheen een pijnlijke trek op Rogers gezicht, maar hij knikte niettemin instemmend.

‘En ja hoor, daar waren ze,’ zei ze. ‘Inclusief mevrouw Graham en allemaal gekleed in beddenlakens, zingend en dansend te midden van die oude stenen. Frank vond het fascinerend,’ voegde ze er glimlachend aan toe. ‘En het wàs ook indrukwekkend, zelfs voor mij.’ Ze zweeg even en nam Roger nauwlettend op. ‘Ik heb gehoord dat mevrouw Graham een paar jaar terug is overleden. Maar ik vraag me af... weet jij soms of ze nog familie had? Ik geloof dat het lidmaatschap van dergelijke groepen over het algemeen erfelijk is. Misschien is er wel een dochter of kleindochter die mij meer kan vertellen.’

‘Ja,’ zei Roger langzaam. ‘Er is inderdaad een kleindochter – Fiona, heet ze, Fiona Graham. Na de dood van haar grootmoeder kwam zij hier helpen op de pastorie. De dominee was veel te oud om voor zichzelf te kunnen zorgen.’

Als iets zijn visioen van een in een beddenlaken ronddansende mevrouw Graham kon verdringen, was het wel de gedachte aan de negentienjarige Fiona als bewaakster van oude mystieke kennis, maar Roger vermande zich en ging verder waar hij gebleven was.

‘Op dit moment is ze hier niet, maar ik wil het haar wel vragen.’

Claire wuifde met een slanke hand. ‘Doe geen moeite. Dat komt een andere keer nog wel eens. We hebben al veel te veel van je tijd in beslag genomen.’

Tot Rogers teleurstelling zette zij haar lege glas op het kleine tafeltje tussen de stoelen en Brianna zette er zo te zien maar al te graag haar eigen volle glas naast. Hij zag dat Brianna Randall op haar nagels beet. Dit kleine bewijs van onvolmaaktheid gaf hem de moed om de volgende stap te zetten. Zij intrigeerde hem en hij wilde niet dat ze wegging zonder er zeker van te zijn dat hij haar zou terugzien.

‘Over stenen cirkels gesproken,’ zei hij snel. ‘Ik geloof dat ik de cirkel ken waarover u het had. Het is een mooie plek, en niet ver hier vandaan.’ Hij glimlachte naar Brianna Randall en stelde vast dat zij hoog op haar ene wang drie sproetjes had. ‘Ik denk dat ik dit project het beste kan beginnen met een bezoekje aan Broch Tuarach. Dat ligt in dezelfde richting als de stenen cirkel, dus misschien... aaagh!’

Met een plotselinge ruk aan haar grote handtas had Claire Randall beide

whiskyglazen van het tafeltje gestoten, zodat Rogers schoot en de bovenkant van zijn broekspijpen kletsnat waren van de malt whisky en het spuitwater.

‘Het spijt me verschrikkelijk,’ verontschuldigde zij zich met een rode kleur. Ze bukte zich en begon, ondanks Rogers halfslachtige pogingen haar tegen te houden, kristalscherven op te rapen.

Brianna schoot haar te hulp met een handvol linnen servetten die zij van het dressoir had gegrist en zei: ‘O, moeder, hoe ze het in hun hoofd halen om jou te laten opereren zal ik nooit begrijpen. Je bent eenvoudig niet te vertrouwen met iets dat kleiner is dan een broodtrommel. Kijk nu eens, zijn schoenen drijven van de whisky!’ Ze knielde op de grond en begon druk whisky en kristalsplinters op te veegen. ‘En zijn broek ook.’

Ze pakte een droog servet van de stapel en begon ijverig de neuzen van Rogers schoenen droog te wrijven, waarbij haar rode lokken in een woeste waterval rond zijn knieën zwerfden. Zij tilde haar hoofd op, keek naar zijn bovenbenen en begon de natte plekken op het corduroy te deppen. Roger deed zijn ogen dicht en dacht wanhopig aan verschrikkelijke auto-ongelukken op de snelweg en belastingformulieren en groene marsmannetjes – alles om te voorkomen dat hij zich genadeloos te schande zou maken terwijl Brianna Randalls warme adem zachtjes door de natte stof van zijn pantalon drong.

‘Eh, misschien wil je de rest liever zelf doen?’ De stem klonk ongeveer ter hoogte van zijn neus en toen hij zijn ogen opende zag hij een paar diepbloauwe ogen die hem van boven een brede glimlach aankeken. Enigszins zwakjes nam hij het servet aan dat zij hem aanreikte. Zijn ademhaling klonk alsof hij zich zojuist uit de voeten had moeten maken voor een aanstormende trein.

Toen hij zich bukte om zijn broek schoon te veegen, zag hij dat Claire Randall hem met een mengeling van medelijden en plezier stond aan te kijken. Verder viel er niets van haar gezicht af te lezen. Er was niets meer te bekennen van de blik die hij vlak voor het voorval even over haar gezicht meende te hebben zien glijden. In zijn verwarring had hij zich dat waarschijnlijk maar ingebeeld, dacht hij. Want waarom zou ze het in vredesnaam met opzet hebben gedaan?

‘Sinds wanneer heb jij belangstelling voor druïden, mama?’ Brianna leek vastbesloten het hele idee belachelijk te vinden. Terwijl ik met Roger Wakefield zat te babbelen had ik gezien hoe zij op de binnenkant van haar wangen zat te bijten en de grijns die ze toen had trachten te verbergen zat nu permanent op haar gezicht. ‘Ben je soms van plan je eigen beddenlaken mee te nemen en je aan te melden als lid?’

‘Het is vast veel leuker dan de wekelijkse stafvergaderingen in het ziekenhuis,’ zei ik. ‘Maar misschien wel wat tochtiger.’

Zij schaterde van het lachen en ik zag twee mezen verschrikt opfladderen.

‘Nee,’ zei ik, nu ernstig. ‘Het gaat mij niet zozeer om die druïdendames. Ik heb hier vroeger iemand gekend die ik graag terug zou vinden, als dat kan. Ik